STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOEDA
přednesené dne 29. června 2006 [1]

I – Úvod

1. Projednávaná věc se týká žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, v níž Tribunal Supremo (Španělsko) pokládá v rámci přezkumu slučitelnosti informačního registru o úvěrech, za poplatek přístupného finančním a úvěrovým institucím ve Španělsku, s článkem 81 ES, dvě otázky týkající se výkladu tohoto článku.

2. Podstatou otázek je, zda se na takový registr vztahuje čl. 81 odst. 1 ES a popřípadě zda jej mohou povolit orgány členského státu na základě odstavce 3 tohoto článku, a v tomto případě je kladen důraz na druhou podmínku (vyhrazení spotřebitelům přiměřeného podílu na výhodách).

3. Tyto otázky vyvstaly v rámci kasačního opravného prostředku podaného společností ASNEF-EQUIFAX, Servicios de Información sobre Solvencia y Crédito, SL (dále jen „ASNEF-EQUIFAX“) proti rozsudku Audienca Nacional ze dne 28. listopadu 2001, kterým bylo zrušeno povolení takového registru udělené na základě španělského práva.

II – Právní rámec

A – *Právo Společenství*

4. Cílem nařízení (ES) č. 1/2003 [2] je podle jeho čtvrtého bodu odůvodnění přiznat příslušným orgánům pro hospodářskou soutěž a soudům členských států pravomoc použít nejen čl. 81 odst. 1 ES a článek 82 ES, jež jsou

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Nařízení Rady ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

podle judikatury Soudního dvora Evropských společenství přímo použitelné, ale též čl. 81 odst. 3 ES.

5. Článek 3 odst. 1 a 2 tohoto nařízení stanoví:

„1. Pokud orgány pro hospodářskou soutěž členských států nebo vnitrostátní soudy použijí vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 81 odst. 1 Smlouvy, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy ve smyslu uvedeného ustanovení, použijí také článek 81 Smlouvy na takové dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě. [...]

2. Použití vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži nesmí vést k zákazu dohod, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy, ale které neomezují hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 81 odst. 1 Smlouvy, nebo které splňují podmínky čl. 81 odst. 3 Smlouvy, nebo na které se vztahuje nařízení o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy. Toto nařízení nebrání členským státům přijmout a uplatňovat na svém území přísnější vnitrostátní právní předpisy, které zakazují nebo postihují jednostranná jednání podniků."

B – *Vnitrostátní právo*

6. Španělské právo hospodářské soutěže je upraveno zejména ley 16/1989 de Defensa de la Competencia ze dne 17. července 1989 (zákon o ochraně hospodářské soutěže, dále jen „LDC"). Znění článků 1 a 3 LDC je v podstatě téměř totožné se zněním čl. 81 odst. 1 a 3 ES.

7. Podle čl. 4 odst. 1 LDC může Tribunal de Defensa de la Competencia (soud pro hospodářskou soutěž) povolit dohody, rozhodnutí, doporučení a jednání uvedená v článku 1 téhož zákona za předpokladů a podmínek uvedených v článku 3.

III – Spor v původním řízení a předběžné otázky

8. Předkládající soud popisuje kontext sporu v původním řízení následujícím způsobem.

9. Dne 21. května 1998 předložila ASNEF-EQUIFAX, na níž se jako společník účastní Asociación Nacional de Entidades Financieras (Národní sdružení finančních institucí), na základě článku 4 LDC žádost o povolení informačního registru o úvěrech, který měla vést ASNEF-EQUIFAX (dále jen „navržený registr").

10. Tento navržený registr „má za cíl poskytovat informační služby o solventnosti a úvěrech prostřednictvím automatického zpracování údajů o rizicích, kterým jsou vystaveny instituce činné v oblasti půjček a úvěrů". Informace obsažené v navrženém registru mají velmi obdobný obsah jako informace stanovené oběžníkem č. 3/1995, který upravuje Central de Información de Riesgos (centrální registr informací o rizicích) vedený španělskou centrální bankou, který je finančním institucím ve Španělsku již přístupný. Dotčené informace se týkají totožnosti a hospodářské činnosti dlužníků, jakož i zvláštních situací, jako je úpadek nebo insolvence.

11. V rozporu s negativním stanoviskem Servicio de Defensa de la Competencia (správní orgán pověřený ochranou hospodářské soutěže, který spadá pod ministerstvo hospodářských záležitostí a financí) povolil Tribunal de Defensa de la Competencia dne 3. listopadu 1999 navržený registr na dobu pěti let s následujícími výslovnými podmínkami: za odpovídající poplatek bude nediskriminačním způsobem přístupný všem finančním institucím; nebude zpřístupňovat informace o věřitelích, které obsahuje.

12. Rozsudkem ze dne 28. listopadu 2001 Audiencia Nacional vyhověl žalobě na neplatnost podané Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (sdružení uživatelů bankovních služeb, dále jen „AUSBANC") proti rozhodnutí Tribunal de Defensa de la Competencia. Měl za to, že navržený registr spadal v rozsahu, v němž omezoval volnou hospodářskou soutěž, pod článek 1 LDC a že nemohl být povolen podle ustanovení článku 3 LDC, protože nebyly splněny podmínky nezbytné pro jeho použití. Tento soud se neodvolával pouze na španělské právo, ale rovněž na právo Společenství, zejména rozsudek John Deere [3].

13. Jelikož ASNEF-EQUIFAX nesouhlasila s tímto rozhodnutím, podala proti němu kasační opravný prostředek k Tribunal Supremo.

3 — Ze dne 28. května 1998, John Deere v. Komise (C-7/95 P, Recueil, s. I-3111). Audiencia National se odvolával zejména na body 5, 10, 88 a 123 tohoto rozsudku.

14. Vzhledem k tomu, že Tribunal Supremo měl za to, že ve sporu vyvstaly otázky výkladu práva Společenství, požádal Soudní dvůr o rozhodnutí o následujících otázkách:

„A) Vyplývá z výkladu čl. 81 odst. 1 ES, že se společným trhem jsou slučitelné dohody o výměně informací mezi finančními institucemi o solventnosti a neplnění závazků jejich klientů, jestliže takové dohody ovlivňují hospodářské politiky Unie a společný úvěrový trh a jejich výsledkem je omezení hospodářské soutěže v odvětví finančních a úvěrových institucí?

B) Vyplývá z výkladu čl. 81 odst. 3 ES, že členský stát může povolit, prostřednictvím svých orgánů hospodářské soutěže, dohody o výměně informací mezi finančními institucemi prostřednictvím zřízení informačního registru o úvěrech týkajícího se jejich zákazníků z toho důvodu, že zřízení takového registru představuje výhody pro spotřebitele a uživatele těchto finančních služeb?“

15. ASNEF-EQUIFAX, AUSBANC, polská vláda a Komise předložily písemná vyjádření. Jednání se konalo dne 26. dubna 2006.

IV – Posouzení

A – *K přípustnosti*

16. Vyvstávají dva druhy otázek týkajících se přípustnosti:

— mohlo by se jednat o použití vnitrostátního práva (otázka vznesená Komisí);

— obchod mezi členskými státy by nemusel být ovlivněn (otázka vznesená AUSBANC).

17. Komise uplatňuje, že rozhodnutí Tribunal de Defensa de la Competencia není založeno na článku 81 ES, ale na odpovídajících ustanoveních španělského práva (články 1 a 3 LDC), což přináší otázku přípustnosti této žádosti. Komise v tomto ohledu, připomínajíc, že tato žádost je předložena v rámci řízení o kasačním opravném

prostředku, pochybuje, že Tribunal Supremo může použít ustanovení, která ve svých rozhodnutích nepoužily soudy v nižších stupních (Tribunal de Defensa de la Competencia ani Audienca nacional).

18. Komise podotýká, že i když soud *a quo* ve svém předkládacím rozhodnutí tvrdí, že článek 81 ES je na tuto věc použitelný, nevysvětluje proč. Konkrétněji Komise poznamenává, že:

— buď vnitrostátní právo vyžaduje podobný výklad (jako ve věci Leur-Bloem [4]); Komise se domnívá, že o tuto situaci v projednávaném případě nejde;

— nebo článek 81 ES nemá žádný právní význam pro projednávanou věc a podaný výklad by tedy nebyl pro předkládající soud relevantní (jako ve věci Kleinwort Benson [5]); v tomto případě by Soudní dvůr neměl pravomoc rozhodnout o předběžných otázkách;

— a nebo i když se článek 81 nepoužije přímo na projednávanou věc, výklad by mohl být nezbytný za účelem dodržení přednosti práva Společenství před vnitrostátním právem.

19. Pokud jde o tuto posledně uvedenou možnost, Komise zdůrazňuje, že se jedná o to, aby bylo rozhodnuto o legalitě rozhodnutí přijatého v roce 2001, a sice v době, kdy povinnost vyplývající z nařízení č. 1/2003 ještě neplatila.

20. S ohledem na ustálenou judikaturu v této oblasti jsem toho názoru, že tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce musí být považována za přípustnou. Podle této judikatury je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout, jestliže se položené otázky týkají výkladu práva Společenství a může odmítnout tak učinit pouze tehdy, nemá-li žádaný výklad žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jedná-li se o hypotetický problém nebo také nedisponuje-li Soudní dvůr skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro podání odpovědi [6].

4 — Rozsudek ze dne 17. července 1997 (C-28/95, Recueil, s. I-4161).

5 — Rozsudek ze dne 28. března 1995 (C-346/93, Recueil, s. I-615).

6 — Viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, IATA (C-344/04, Sb. rozh. s. I-403, bod 24 a uvedená judikatura). Viz také rozsudek ze dne 26. listopadu 1998, Bronner (C-7/97, Recueil, s. I-7791, bod 16 a uvedená judikatura).

21. Je jasné, že v projednávané věci neexistují tyto důvody pro rozhodnutí o nepřípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu.

22. Zaprvé, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Tribunal Supremo má za to, že „rozsudek [Audiencia Nacional] je založen na zásadách stanovených v článcích 1 a 3 LDC, jakož i na ustanoveních dřívějšího článku 85 Smlouvy o Evropském hospodářském společenství, jak je vykládá judikatura Soudního dvora [...]"

23. Navíc Tribunal Supremo prohlásil, že tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, představující vyjádření povinnosti spolupráce mezi vnitrostátními soudy a soudy Společenství, má za cíl zabránit rozporuplným nebo rozdílným výkladům.

24. I když je tedy sporné, zda Audiencia Nacional založil své rozhodnutí na článku 81 ES (když odkázal na judikaturu Společenství pouze za účelem výkladu ustanovení LDC, která mají podobný obsah), žádost je přípustná.

25. Zadruhé, pokud jde o úlohu kasačního soudu, jak jsem již uvedl ve svém stanovisku předneseném ve věci Manfredi [7], není věcí Soudního dvora rozhodnout o tom, zda a v jakém rozsahu předkládající soud vykročil ze svých pravomocí v rámci jemu předložené věci, tak jak to, jak se zdá, navrhuje Komise.

26. Pokud jde o nařízení č. 1/2003 (otázka jeho časové působnosti), je jasné, že existují rozdíly, nebo spíše malé odlišnosti, mezi právní situací před vstupem tohoto nařízení v platnost a po něm.

27. Prvním rozdílem je, že od jeho vstupu v platnost mají vnitrostátní orgány a soudy pravomoc používat článek 81 ES v jeho celém rozsahu.

28. Druhým rozdílem, na který je třeba v této souvislosti poukázat, je, že možnost použít právo Společenství se změnila na povinnost (pokud je splněno kritérium ovlivnění obchodu mezi členskými státy). Jestliže podmínky použitelnosti článků 81 ES a 82 ES jsou splněny, vnitrostátní orgány a soudy mají povinnost použít tato ustanovení na spory, o nichž rozhodují. Před vstupem tohoto nařízení v platnost možný střet

7 — Ze dne 26. ledna 2006, Manfredi a další (C-295/04 až C-298/04, dosud nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 25).

v případě souběžného použití práva Společenství a vnitrostátního práva musel být vyřešen na základě zásady přednosti práva Společenství [8]. Nařízení č. 1/2003 obsahuje v současné době výslovnější konvergenční pravidlo. Článek 3 odst. 2 stanoví, že pokud nejsou dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě zakázány článkem 81, nemohou být zakázány právem hospodářské soutěže členských států.

29. Je pravda, že v době, kdy Tribunal de Defensa de la Competencia a Audiencia Nacional přijaly svá rozhodnutí, nařízení č. 1/2003 nebylo použitelné. Současná situace se nicméně řídí touto normou: rozhodnutí, které bude přijato, totiž bude mít dopad na fungování navrženého registru, buď proto, že zřízení tohoto registru již bylo provedeno (v tomto případě je užitečné vědět, zda článek 81 je toho překážkou, či nikoliv) nebo proto, že jeho zřízení je opožděno v očekávání rozhodnutí, které má být přijato (pokud článek 81 nepředstavuje překážku, bude možné ho zavést) [9].

30. Konečně tvrzení AUSBANC, podle nichž navržený registr nemá citelný vliv na obchod mezi členskými státy, se týkají samotné použitelnosti článku 81 ES na skutkový stav, který je předmětem sporu v původním řízení. Spadají pod posouzení vnitrostátního soudu a nejsou relevantní pro účely ověření přípustnosti otázek položených Soudnímu dvoru [10].

B – *K věci samé*

První otázka

31. První otázka se týká toho, zda systém výměny informací mezi úvěrovými institucemi představuje porušení čl. 81 odst. 1 ES.

32. Podmínky použitelnosti článku 81 ES jsou: (1) ovlivnění obchodu mezi členskými státy a (2) omezení hospodářské soutěže.

33. Pokud jde o ovlivnění obchodu mezi členskými státy, je pravda, jak poznamenala Komise, že předkládací rozhodnutí podrobně

8 — Viz rozsudek ze dne 13. února 1969, Wilhelm (14/68, Recueil, s. 1).

9 — Není jasné, zda registr je již v provozu, či nikoliv.

10 — Viz rozsudek Bronner (výše uvedený v poznámce pod čarou 6, bod 21).

nelíčí, jak by navržený registr mohl ovlivnit obchod mezi členskými státy. Podle mě je jasné, že soud *a quo* je konkludentně toho názoru, že tato podmínka je splněna, nejen proto, že své otázky zaměřuje na druhou podmínku, ale také proto, že způsob, jakým jsou položené otázky formulovány, takto vyznívá. Vzhledem k tomu, že a) se zdá, že navržený registr je určen k použití na celém španělském území a že b) finanční odvětví nabývá čím dál více přeshraniční rozsah, jeví se mi, že je tato podmínka splněna. V každém případě je věcí předkládajícího soudu určit, zda tomu tak skutečně je.

34. V tomto ohledu z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že stačí prokázat, že kartelová dohoda může ovlivnit obchod mezi členskými státy [11]. Z judikatury také vyplývá, že podmínka ovlivnění obchodu mezi členskými státy je splněna, pokud souhrn objektivních skutkových nebo právních poznatků umožňuje předpokládat s dostatečnou pravděpodobností, že kartelová dohoda může přímo nebo nepřímo, skutečně, nebo potenciálně ovlivnit obchod mezi členskými státy [12]. Předkládací rozhodnutí neobsahuje přesné údaje o rozsahu *ratione loci* a *ratione personae* domnělé kartelové dohody. Je nicméně možné předpokládat, že navržený registr je přístupný všem úvěrovým institucím, které působí na španělském trhu, bez ohledu na místo jejich usazení [13]. V každém případě z ustálené judikatury také vyplývá, že pouhá okolnost, že dohoda mezi podniky se týká výhradně subjektů nacházejících se pouze v jednom členském státě, neznamená, že nemůže ovlivnit obchod uvnitř Společenství [14]. Navíc Soudní dvůr několikrát připomenul, že kartelová dohoda vztahující se na celé území členského státu má ze své podstaty za účinek posílení oddělování vnitrostátního obchodu, čímž narušuje vzájemné hospodářské prolínání, které je zamýšleno Smlouvou [15].

35. Pokud jde o druhou „podmínku", k tomu, aby dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě byly v rozporu s čl. 81 odst. 1 ES je nezbytné, aby jejich „cílem nebo výsledkem [bylo] vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu". Nejdříve je tedy třeba ověřit, zda dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě mají protisoutěžní cíl. Pokud tomu tak je, zákaz uvedený v čl. 81 odst. 1 ES se použije bez ohledu na jakýkoliv výsledek. Pokud cílem není omezení nebo narušení hospodářské soutěže, je třeba provést analýzu směřující k prokázání toho, zda z této dohody nebo tohoto jednání vyplývá, nebo nikoliv takový výsledek [16].

11 — Viz rozsudek ze dne 1. února 1978, Miller v. Komise (19/77, Recueil, s. 131, bod 15).

12 — Viz zejména rozsudky ze dne 9. července 1969, Völk (5/69, Recueil, s. 296, bod 5); ze dne 10. července 1980, Lancôme a Cosparfrance (99/79, Recueil, s. 2511, bod 23) a ze dne 11. července 1985, Remia a další v. Komise (42/84, Recueil, s. 2545, bod 22).

13 — To na jednání potvrdil právní zástupce ASNEF-EQUIFAX.

14 — Rozsudek ze dne 11. července 1989, Belasco v. Komise (246/86, Recueil, s. 2117).

15 — Rozsudek ze dne 19. února 2002, Wouters (C-309/99, Recueil, s. I-1577, bod 95 a výše uvedená judikatura).

16 — K dokreslení viz rozsudky ze dne 30. června 1966, Société Technique Minière (56/65, Recueil, s. 337); ze dne 27. ledna 1987, Verband der Sachversicherer v. Komise (45/85, Recueil, s. 405, bod 39) a ze dne 28. února 1991, Delimitis (C-234/89, Recueil, s. I-935, bod 13).

36. Podle ustálené judikatury pro posouzení, zda dohoda musí být považována za zakázanou z důvodu narušování hospodářské soutěže, které je jejím výsledkem, je třeba přezkoumat hospodářskou soutěž ve skutečném rámci, který by vznikl nebýt sporné dohody. Takové posouzení vyžaduje zohlednění jak skutečných, tak potenciálních důsledků dohody na hospodářskou soutěž [17]. Kromě toho slučitelnost dohody s pravidly hospodářské soutěže nemůže být posuzována abstraktně. Toto posouzení musí být provedeno v hospodářském a právním kontextu věci, přičemž se zohlední povaha výrobku nebo služby, jakož i struktura a skutečné podmínky fungování trhu [18]. Dohoda nicméně nespadá pod zákaz podle článku 81, jestliže se dotýká trhu pouze zanedbatelným způsobem [19].

37. Navíc je důležité zdůraznit, že základní zásadou, na níž stojí čl. 81 odst. 1 ES, je autonomie tržního jednání subjektu [20].

38. Pokud jde konkrétněji o výměnu informací, zdá se mi užitečné upřesnit, že k takové výměně může dojít v rámci dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě. Výměna informací může být vedlejší nebo může představovat sledovaný cíl. V případě kartelové dohody, například o cenách, tedy dohody, pro níž je výměna informací vedlejší, vyplývá omezení autonomie z této dohody o cenách. Je také možné, že samotná výměna informací má za výsledek narušení hospodářské soutěže.

39. Dohody o výměně informací nejsou nicméně automaticky zakázány, ale pouze za určitých okolností.

40. Zpřístupnění a výměna informací mezi soutěžiteli a vytvoření transparentního trhu mohou být neutrální nebo dokonce pozitivní pro soutěžní strukturu trhu. Je obecně známé, že sdružení podniků shromažďují pravidelně informace o cenách, výnosech, kapacitě a investicích za účelem, aby je předaly svým členům, kteří je mohou využít při tvorbě své vlastní strategie. Jak na to poukázala judikatura, „transparentnost mezi hospodářskými subjekty na skutečně konkurenčním trhu je takové povahy, že může přispívat k zintenzivnění hospodářské soutěže mezi nabízejícími [...]“ [21].

17 — Viz výše uvedené rozsudky Société Technique Minière a Delimitis.

18 — Rozsudky ze dne 12. prosince 1995, Oude Luttikhuis a další (C-399/93, Recueil, s. I-4515, bod 10) a ze dne 15. prosince 1994, DLG (C-250/92, Recueil, s. I-5641, bod 31).

19 — Rozsudek ze dne 9. července 1969, Völk, výše uvedený v poznámce pod čarou 12, bod 7.

20 — Viz například rozsudky John Deere v. Komise (výše uvedený v poznámce pod čarou 3, bod 86) a ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni (C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 116).

21 — Rozsudek Soudu ze dne 27. října 1994, John Deere v. Komise (T-35/92, Recueil, s. II-957, bod 51); rozsudky Soudního dvora ze dne 28. května 1998, John Deere v. Komise (výše uvedený v poznámce pod čarou 3, body 88 až 90) a ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise (C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 84).

41. Je zcela zřejmé, že výměna informací může mít negativní výsledky. Obecně rozlišení mezi legální a protiprávní výměnou informací záleží na těchto kritériích: (1) charakter a obsah vyměněných informací (agregované nebo podrobné) a (2) struktura dotčeného trhu (oligopolní nebo roztříštěná). Četnost výměny je také důležitá.

42. Co se týče prvního kritéria, výměna statistických nebo starších údajů je obecně méně problematická než výměna novějších údajů nebo údajů vztahujících se k budoucnosti. Agregované údaje o trhu jsou v zásadě legální za podmínky, že neumožňují určit a poznat obchodní strategii nezávislého soutěžitele. Otázka, zda úroveň agregace umožňuje poznat strategie soutěžitelů, nebo nikoliv, závisí v konečném výsledku na počtu soutěžitelů. V každém případě je namístě uvést, že každý hospodářský subjekt účastnící se výměny musí jednat nezávisle a samostatně.

43. Co se týče struktury trhu, je zřejmé, že na oligopolním trhu mají podniky větší tendenci sjednocovat své jednání. Výměna informací by tedy mohla zvýšit pravděpodobnost koluze. Proto je výměna určitých informací považována za protiprávní na oligopolním trhu nebo na trhu, který sice není oligopolní, ale je silně koncentrovaný, a nikoliv na skutečně konkurenčním trhu (roztříštěném) [22].

44. V projednávané věci se strany zavazují k výměně informací o solventnosti příjemců úvěrů.

45. Chtěl bych upozornit na to, že téměř v každé zemi existuje nějaký informační systém o úvěrech, a sice registr spravovaný veřejnou institucí, soukromou entitou nebo také institucí smíšené právní povahy. Takový registr obsahuje údaje negativní povahy (uvádějící dlužníky, kteří představují zvláštní rizika: nespolehliví plátci) nebo údaje neutrální či pozitivní povahy (například informace o úrovni zadlužení všech příjemců úvěrů). Důvodem, který je pro určitou zemi podkladem k zavedení nebo podporování takového systému, je pomoci předcházet situacím předlužení spotřebitelů, jakož i omezit rizika pro věřitele.

46. Navržený registr obsahuje negativní údaje (jako nezaplacení) a pozitivní údaje (jako úvěrové zůstatky, avaly, záruky a jistoty, leasingové operace nebo dočasné dispono-

22 — Rozsudek ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise (výše uvedený v předcházející poznámce pod čarou, bod 86).

vání s aktivy). Navíc již existuje informační registr spravovaný španělskou centrální bankou. Zdá se, že oba registry obsahují více méně stejné údaje, až na to, že navržený registr je registr „on-line" (to znamená, že informace jsou předávány elektronickou cestou, tedy rychleji) a že vzhledem k tomu, že nejsou stanoveny minimální prahové hodnoty, obsahuje také informace o malých příjemcích úvěrů.

47. *Prima facie* se zdá, že dohoda (zřízení navrženého registru) nemá sama o sobě za cíl omezit autonomii tržního jednání jak žadatelů o úvěr, tak věřitelů. Vzhledem k tomu, že se tedy nezdá, že registr má za cíl omezení hospodářské soutěže, je třeba zjistit, zda jeho výsledkem je její omezení nebo narušení.

48. Jak bylo uvedeno výše, zpřístupnění informací pro individuální použití není automaticky činností mající protisoutěžní výsledek.

49. V této souvislosti je důležité zdůraznit, že totožnost věřitele nesmí být přímo ani nepřímo odhalena podnikům, které mají přístup k registru, v opačném případě by bylo možné poznat pozici a obchodní strategii soutěžitelů. Z podmínky uložené Tribunal de Defensa de la Competencia, přijaté ASNEF-EQUIFAX, vyplývá, že údaje o věřitelích nebudou zpřístupněny.

50. Je také důležité, aby systém byl přístupný všem subjektům působícím v této oblasti. V opačném případě by znevýhodňoval některé z nich, protože ti, kdo by neměli přístup k registru, by měli méně informací k ohodnocení rizika, a neusnadňoval by ani vstup nových subjektů na trh [23].

51. Vzhledem k tomu, že výměna informací nemá žádný vztah k totožnosti věřitele a pokud se má za to, že úvěrové instituce, které mají přístup k tomuto registru, používají tyto informace k podložení svého rozhodnutí o maximální kapacitě rizik a podle své obchodní politiky, zůstává zjistit, zda tento druh výměny informací by mohl vést k jiným protisoutěžním výsledkům, jako například k přijetí koluzního jednání.

23 — Zdá se, že tento požadavek je splněn. Ve svých písemných vyjádřeních ASNEF-EQUIFAX prohlásila: „na zřizování tohoto registru se účastní organizace a subjekty finančního odvětví velmi odlišné velikosti a rozsahu [...]" a „klienti s velmi odlišným profilem, od bank a spořitelen až po realitní společnosti a společnosti dlouhodobě a krátkodobě pronajímající automobilová vozidla, od supermarketů až po malé obchodní provozovny, atd."

52. *Prima facie* se zdá, že takový systém nespočívá ve stanovení společného úroku nebo v hromadném vyloučení určitých kategorií klientů. Cílem systému výměny informací o úvěrech je omezit rizika (řízení rizik). To souvisí s různorodou povahou informací, které mohou úvěrové instituce získat od svých (potenciálních) klientů. Takový systém může mít příznivý vliv na řízení rizik spojených s touto hospodářskou činností.

53. V této souvislosti bych chtěl zdůraznit, že judikatura nezakazuje jakékoliv odstranění nejistoty, ale pouze určitých nejistot, zvláště těch, které se týkají tržního jednání soutěžitelů. Přitom dotčená nejistota je nejistotou týkající se solventnosti klientů.

54. Činnost poskytování úvěrů spočívá v dočasném poskytnutí kapitálu třetí osobě za odměnu (úrok). Úrok závisí zejména na riziku spojeném s možností, že druhá strana nesplní náležitě své závazky. Jak Komise poznamenala, odkazujíc na ekonomickou teorii, odměna požadovaná finanční institucí se bude skládat zčásti z pojistného proti riziku nesplnění závazků. Nedostatek informací o tomto riziku způsobuje problém různorodosti informací. V takovém případě je nemožné správně ohodnotit riziko, a je tedy tendence ukládat stejnou cenu každému dlužníkovi, tedy cenu, jež je příliš vysoká pro kategorii, u níž je riziko nesplnění závazků nejnižší.

55. Pokud si každý subjekt bude autonomně určovat politiku, kterou zamýšlí provádět na trhu a podmínky, které zamýšlí vyhradit pro své klienty, zavedení takového registru, jako je registr v projednávaném případě, nebude z hlediska práva hospodářské soutěže problémem.

56. Případné problémy týkající se citlivostí osobních údajů mohou být vyřešeny jinými nástroji, jako například právními předpisy v oblasti ochrany těchto údajů. Je zřejmé, že je třeba určitým způsobem sdělit dotčeným dlužníkům jaké údaje jsou registrovány a udělit jim právo ověřit a popřípadě opravit údaje, které se jich týkají. Zdá se, že tento problém je upraven s ohledem na příslušné španělské právní předpisy, jakož i na ustanovení 9 řádu registru.

Druhá otázka

57. Druhá otázka se týká toho, zda čl. 81 odst. 3 ES umožňuje příslušnému orgánu členského státu povolit dohody o výměně informací takového druhu jako je dotčená dohoda z toho důvodu, že uživatelé, a sice klienti finančních institucí, z nich mají výhody.

58. I když na tuto otázku již bylo konkludentně odpovězeno výše, stručně se k ní vrátím.

59. Jak jsem uvedl výše, od vstupu nařízení č. 1/2003 v platnost mají vnitrostátní orgány a soudy pravomoc používat článek 81 ES v jeho celém rozsahu. Podle tohoto nařízení není nezbytné předchozí rozhodnutí v případě, kdy dohoda spadá pod čl. 81 odst. 1 ES a splňuje kumulativní podmínky uvedené v odstavci 3.

60. Několik členských států přizpůsobilo své vnitrostátní právo hospodářské soutěže za účelem použití systému zákonné výjimky ve vnitrostátním kontextu. Naopak v jiných členských státech se nadále používá systém povolování. V každém případě pokud je článek 81 ES použitelný, i když se jedná o souběžné použití, dohoda, která splňuje podmínky odstavce 3 tohoto článku, musí být ze zákona povolena.

61. Soudce *a quo* se zaměřuje zvláště na druhou podmínku uvedenou v čl. 81 odst. 3, podle níž „spotřebitelům" musí být vyhrazen „přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících".

62. Jak jsem již uvedl, přesnější ohodnocení rizik se může projevit obecným snížením nákladů na úvěrové operace, což je obecně ve prospěch spotřebitelů. Lepší znalost rizika může nicméně vést k rozlišení na spolehlivé dlužníky (méně rizika, tedy méně úroků) a nespolehlivé dlužníky (kteří platí více nebo kterým může být poskytnutí úvěru odmítnuto).

63. Není nicméně nezbytné, aby každý jednotlivý spotřebitel měl výhodu z tohoto jednání. Důležité je, že celkový vliv na spotřebitele je příznivý.

V – Závěry

64. Ve světle výše uvedených úvah navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky předložené Tribunal Supremo odpověděl takto:

„Článek 81 odst. 1 ES musí být vykládán v tom smyslu, že dohoda o výměně informací mezi finančními institucemi o solventnosti nebo nesplnění závazků jejich klientů, která neumožňuje určit totožnost věřitele a jež stanoví nediskriminační podmínky ohledně přístupu k dotčenému systému a jeho užití subjekty působícími na úvěrovém trhu, nemá v zásadě za výsledek omezení hospodářské soutěže."